

De passie van National Geographic

Jan Nijman is voorzitter van het Global Exploration Fund – Northern Europe. National Geographic riep het fonds in 2011 in het leven om wetenschappers in Europa te steunen met een onderzoeksbeurs. Geograaf Nijman, die sinds vorig jaar ook directeur is van het Centre for Urban Studies van de Universiteit van Amsterdam, werkt al lang met National Geographic samen. **Tekst: Aart Aarsbergen**

Wanneer kwam u met National Geographic in contact?

Na mijn studie sociale geografie ging ik naar de Verenigde Staten, waar ik mijn doctoraat heb behaald. In 1997 – ik was inmiddels verbonden aan de University of Miami – vroeg ik een beurs aan bij het Committee for Research and Exploration (CRE) van National Geographic. Die beurs was bedoeld voor mijn onderzoek naar de ontwikkeling van vastgoed in de Indiase stad Mumbai. Er was een relatief klein bedrag mee gemoeid, zeventien-duizend dollar, maar ik kon er een jaar onderzoek mee doen.

Hoe heeft die samenwerking zich verder ontwikkeld?

In 2001 werd me gevraagd voor het CRE een lezing te geven over geografische thema's die voor onderzoeksfinanciering in aanmerking konden komen. Achteraf ging het om een stille sollicitatie: kort daarna werd ik uitgenodigd in het CRE plaats te nemen. Ik ben negen jaar lid geweest: een geweldige periode, waarin ik veel heb geleerd.

Wat was er zo bijzonder aan?

Het lidmaatschap van het CRE is een van de beste dingen die mij zijn overkomen. Het CRE bestaat uit zo'n vijftien bijzondere

wetenschappers, die elkaar in de loop der jaren goed hebben leren kennen en vertrouwen. Het is een interdisciplinaire club van mensen die niet gevangen zitten in hun eigen vakgebied, maar een brede belangstelling hebben. Je moet niet bang zijn elkaar naïeve vragen te stellen, die zijn soms heel relevant. Je dwingt elkaar je eigen expertise goed uit te leggen.

Heeft u er ook voor uw eigen onderzoek wat aan gehad?

Het heeft mijn intellectuele ontwikkeling verrijkt. De manier waarop ik naar bepaalde zaken ben gaan kijken, is veel breder geworden. Bovendien heeft het me geprikkeld tot het werken voor een groot publiek. Bij National Geographic draait het sterk om de verspreiding van wetenschappelijke kennis. Er is daar zo veel passie om die boodschap uit te dragen, dat vind ik erg stimulerend.

Waarom kwam u terug naar Nederland?

Mij werd gevraagd directeur te worden van het Centre for Urban Studies. De Nederlandse universiteiten moeten zich specialiseren; één van de vijftien onderzoeksrichtingen van de Universiteit van Amsterdam is

geconcentreerd op urbanisatie en steden wereldwijd. Mijn taak als directeur is vooral ons centrum internationaal te presenteren, in het bijzonder op theoretisch gebied.

Hoe werd u voorzitter van het Europese fonds?

Allereerst ging ik terug naar Europa. Verder was ik in het CRE betrokken bij plannen voor decentralisering van de fondsenverstreking. Er zijn drie regionale bureaus opgericht: in China, India en Europa (Stockholm), omdat we dichterbij de onderzoekers willen zitten. Maar we kunnen ook makkelijker nieuwe, lokale sponsors aan ons binden.

Hoeveel grants zijn er beschikbaar?

Het bestuur van het Europese fonds komt twee keer per jaar bijeen en verdeelt dan een bedrag van zeshonderdduizend dollar over zo'n dertig beurzen, verspreid over de thema's wetenschap, natuur- en cultuurbehoud en exploratie. De meeste verzoeken komen uit Engeland, maar ook uit Duitsland, Scandinavië en Nederland. Een belangrijke uitdaging is het aantal inzendingen internationaler te maken: we willen tot een breed Europees fonds uitgroeien.

WIE

Jan Nijman
Heemskerk, 15 oktober 1957

OPLEIDING

Sociale geografie aan de Universiteit van Amsterdam (UvA) en de University of Colorado at Boulder

LOOPBAAN

Hoogleraar-directeur aan het Centre for Urban Studies aan de UvA, emeritus hoogleraar aan de University of Miami

Wordt er veel gebruikgemaakt van het fonds?

Er worden naar mijn idee nog te weinig beurzen aangevraagd, we moeten meer bekendheid krijgen. Veel onderzoekers denken dat een beurs tot publicatie in het Magazine of tot een documentaire op het Channel moet leiden, maar dat is een misverstand. Onze criteria voor het verstrekken van een

beurs zijn puur wetenschappelijk. Een National Geographic-beurs is een mooie opstap voor een jonge wetenschapper, die daarvoor veldwerk kan doen en zichzelf sterker kan profileren. Veel onderzoekers zijn gefixeerd op grote, bureaucratische subsidieverstrekters als de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO) en de European Research Council.

U heeft bestuurstaken en doet zelf ook nog onderzoek. Is dat wel te combineren?

Jawel [glimlacht], maar ik kan wel zeggen dat ik het behoorlijk druk heb.

➤ **Online** Meer informatie over het CRE vindt u op national-geographic.com/field/grants-programs/gef/northern-europe/ en op nationalgeographic.nl.